

Potomci bratrů Winternitzových navštívili bývalý mlýn svého dědečka v Pardubicích

4.11.2025 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Byli jednou dva bratři, Egon a Karel... Tak začíná vyprávění příběhu na počátku 20. století v Pardubicích. Vlastnili mlýn Valcha, který se nacházel přibližně na rohu dnešní Pernerovy ulice a Sukovy třídy. Roku 1910 provoz mlýna skončil v souvislosti se zasypáním tzv. městské řeky a bratři Winternitzové jej s městem vyměnili za pozemek na břehu řeky Chrudimky, kde podle projektu architekta Josefa Gočára nechali postavit moderní budovu automatických mlýnů. Osudy budovy i rodiny Winternitzových byly složité. A tak je skoro zázrak, že se nyní potomci Karla Winternitze mohli přijet podívat na opravené a nově sloužící budovy, původně jejich dědečka.

Winternitzovi patřili k významným židovským rodinám ve městě, ve spolupráci s firmou Prokop se jim podařilo postavit jeden z nejmodernějších mlýnů té doby a patřili také k filantropům a podporovatelům umělců. Proto je symbolické, že právě v bývalé hlavní mlýnici je nyní sbírkotvorná galerie umění. Ovšem z rodiny přežilo válku jen několik málo členů, většina příbuzných zahynula v koncentračních táborech. Starší z bratrů Egon zemřel již v roce 1932. Mladší Karel vlastnil mlýny až do roku 1937, kdy ho převzala akciová společnost Centrofarina. S Olgou Steinerovou měl tři děti – Lilly, Hanu a Františka. František se zachránil tím, že ještě před válkou odešel do zahraniční armády. Po válce se vrátil, ale po převratu 1948 emigroval se ženou a několikaměsíční dcerou do Kanady, kde se jim později narodila ještě druhá dcera. Obě tyto dcery do Pardubic nyní po letech přiletěly, Helena Raheja z Toronta a Cathy Leahing z Miami.

Ještě větším zázrakem byla záchrana dětí Františkovy sestry Hany. Její katolický manžel za války zemřel, děti dostaly opatrovníka a Hana neunikla koncentračnímu táboru, kde zemřela na tyfus. Opatrovník děti naštěstí nevydal, a tak se mohla rozrůst i další větev potomků, která dnes žije v Chomutově. Za ni přijela Martina Rápková s dcerou Magdalénou.

Všechny čtyři dámy vyprávěly osudy své rodiny v Českém rozhlase Pardubice, navštívily místní židovský hřbitov, zúčastnily se pokládání „kamenů zmizelých“ před dům Winternitzových ve Smilově ulici a také přijaly pozvání radního Pardubického kraje Romana Línea do Gočárový galerie. „Vzhledem k tomu, že mlýny viděly naposledy při návštěvě v roce 1996, kdy se jim dokonce podařilo dostat na exkurzi do mlýnářského provozu, tak byly nyní velmi mile překvapené z konverze celého areálu. Prošly si celou galerií a podívaly se i na ukázky historických dochovaných strojů a částí bývalé výbavy mlýna,“ řekl Roman Líněk.

Je potěšitelné, že o rodinnou historii se zajímají i jejich děti, a mohou tak předávat historickou a kulturní identitu i dalším generacím.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/130689/potomci-bratru-winternitzovych-navstivili-byvaly-ml-yn-sveho-dedecka-v-pardubicich>